

16.00 » 19.00h **Tallers**
Creant una nova institucionalitat
públic-comunitària pel Patrimoni Ciutadà

16.00 » 16.30h **Presentació**

16.30 » 17.30h **Quina governança pel
Patrimoni Ciutadà?**
Dinamització » **Iolanda Fresnillo,**
Cooperativa Ekona

17.30 » 19.00h **Balanç comunitari:
Com mesurem valors comunitaris
i el seu retorn social?**
Dinamització » **Mauro Castro,**
La Hidra Cooperativa

Comuns Urbans:
cap a l'ús i la
gestió comunitària
d'allò públic

JORNADA
21 de novembre 2017
Calabria 66, BCN

Ajuntament de
Barcelona

Tallers de debat

Creant una nova institucionalitat públic-comunitària pel Patrimoni Ciutadà

21 DE NOVEMBRE DE 2017

Temes de debat

1. Espai de governança participat: Quina governança pel Patrimoni Ciutadà?
2. Balanç Comunitari: Com mesurem valors comunitaris i el seu retorn social?

Metodologia

Grups de debat	Participació	Facilitació
1	10 persones	Iolanda Fresnillo
2	16 persones	Mauro Castro
3	14 persones	Albert Martín i Martí Segura
4	10 persones	Bru Aguiló

Síntesi conclusions rellevants

- La conformació d'una **oficina tècnica municipal s'identifica com a potencial per a la gestió comunitària** dels béns públics per tal que faciliti informació, acompanyament i suport en la tramitació de documentacions i gestió limitacions administratives.
- La gestió comunitària de béns públics s'identifica com un **important repte que haurà de vetllar per no caure en dinàmiques contraproduents per a les comunitats**: possible fiscalització de l'activitat i mètode, burocratització de la gestió ofegant les capacitats organitzatives, o saturació de la participació en espais municipals institucionalitzant la seva activitat.
- **L'espai de governança participat per les comunitats genera diverses possibilitats de composició**: aquest pot generar-se ad hoc partint d'un espai existent de coordinació de les comunitats o ha de mantenir-se al marge de la institució municipal garantint el paper de contrapès. Es considera rellevant assegurar que l'espai disposi d'un reconeixement i esdevingui una institucionalitat més enllà del cicle polític.
- El **balanç comunitari per a la cessió i gestió del Patrimoni ciutadà** es considera que ha d'esdevenir, més aviat, una metodologia d'autoavaluació de les formes de fer que no pas indicadors de mesura quantitativa i economicista. El desenvolupament dels criteris ha de permetre l'adequació del programa als diferents projectes comunitaris i no al revés.

1. Espai de governança participat: Quina governança pel Patrimoni Ciutadà?

Grup de debat 1

- La funció més necessària per un espai d'aquest tipus és la d'avaluació de la política pública, però majoritàriament no es veu la necessitat de crear un nou espai de participació (saturació d'espais i dinàmiques en les que es demana la participació dels mateixos agents)
- Es valora si espais ja existents com la Plataforma de Gestió Cívica o la Xarxa d'Espais Comunitaris podrien assumir les funcions de l'espai de governança, reconeixent així els espais existents i la feina ja feta.
- Es qüestiona quin impacte pot tenir un espai d'aquest tipus si no es vinculant, si només és consultiu
- Es reitera la saturació d'espais de participació i s'apunta al procés "d'extracció de coneixement" per part de l'administració en relació als moviments socials i comunitats ("no podem estar sempre responent a les necessitats i ritmes de l'administració) – es demana que les comunitats facin feina però no es reconeix aquesta tasca.
- Es valora molt positivament que hi hagi una oficina tècnica que pugui facilitar informació sobre el programa
- S'apunta que el que seria més necessari serien recursos per acompanyar les pràctiques (dotació econòmica massa petita, fiscalització massa gran) – fons de contingència

Grup de debat 2

1. Quines funcions hauria de tenir l'espai de governança participat de Patrimoni Ciutadà? (seguiment, avaluació, mediació, informes ...)

- Debat inicial. Cal generar un òrgan ciutadà de participació?
- No crear un altre òrgan sinó aprofitar els que existeixen, per ex, Consells de Barri, i incorporar noves funcions als Consells (per exemple, validar peticions)
- Sí que existeix necessitat de crear aquest espai, perquè si hi ha canvi de govern i la Taula no té un espai ciutadà de contrapès. Perquè generar un espai ciutadà té contacte directa amb els ciutadans d'igual a igual.
- Dubtes: Quina seria la interlocució d'aquest espai amb altres òrgans de participació de la ciutat?
- Lògica experimental. Néixer amb certes funcions i anar veient si es va canviant d'acord amb l'ús.
- No crear quelcom totalment definit sinó amb un pla d'execució revisable.
- No utilitzar conceptes de ciutadania o participació, molt liberals i típics de la democràcia representativa sinó conceptes més adaptats lògica comuns. Per exemple, "oficina per la imaginació comuna"
- Tasques: solucionar, estimular, acompanyar, cures...
- Espai que demana informació a la Taula.
- Ha de rebre comptes de la Taula
- Que operi com a comitè de garanties.
- Espai de confiança. Funcions de cura i suport.
- Espai mediador, d'impuls i seguiment.
- Espai encarregat de fixar-se en bones pràctiques de fora de la ciutat
- Que doni recursos i assessorament i suport tècnic per dinamitzar la participació i veure com superar les normes amb les quals xoquen les entitats al fer gestió comunitària.

- Actualment, la Plataforma Gestió Cívica (podria estar tenint un rol similar a aquest espai actualment) participa definint criteris (va contribuir a definir-los en el seu moment) i participa en alguns concursos com a part del jurat.

2. Qui ha de formar part de l'espai de governança participat? Només ciutadania? També representants institucionals? Quin potencial té cada una de les opcions (ciudadà o ciudadà + institucional) Ha de constituir-se en un òrgan de participació formal dins l'estructura d'espais de participació de l'Ajuntament?

- Crear un espai o àgora o assemblea oberta vinculant, incondicional i permanent. La tasca de l'Ajuntament és només assegurar un espai (infraestructura) perquè participi després qui vulgui sota una organització assembleària i una metodologia d'espai obert. Ex, "Arquitectures col·lectives".
- Complementar aquest espai obert amb un espai en línia.
- Es posa el cas ASTRA (Gernika). Espai assembleari, obert i porós que cada any comença de zero redefinint el qui i el com del projecte. (Estratègia km Zero)
- Ex. Community Land Trust. La institució es pertany a si mateixa.
- Crear una institucionalitat social que vagi més enllà del cicle polític
- Espai ciudadà on l'administració deixi anar, deixi autonomia però que s'impliqui. Això és un doble repte. Per un costat, participa l'Ajuntament però deixant marges de llibertat. Per altre, s'ha d'adequar els ritmes i la rutina de l'administració a la rutina/ritmes de les entitats i col·lectius.
- El component polític-tècnic que participi de l'espai ha de tenir capacitat de decisió per poder executar el que es recull i pugui aportar.
- A l'hora de pensar composició (ciudadana-institucional?, només ciudadana?) partir de definir coses que no ha de fer l'administració (per exemple, l'administració no ha de convocar)
- Espai ciudadà però que ha de comptar amb relació amb l'administració (sinó no té pes).
- No totalment separat, sinó es converteix en un mer òrgan observador i té poc impacte.
- No cal que l'administració estigui dintre, sinó es poden generar espais de trobada entre aquest espai ciudadà i l'administració que es generen quant faci falta.

3. Com es defineix quines persones han de participar? En funció de quins elements es triarien els "representants" de la societat civil? Si hi ha representació de l'administració, qui hi hauria de participar?

- Important tenir present en l'espai entitats sense NIF, entitats informals amb una organització més típica dels moviments socials.
- No tenir en compte figures legals sinó projectes. Tenir en compte existència tercer sector legalment constituït i agrupacions informals molt diverses.

4. Com s'articularia el funcionament d'aquest espai? Quina freqüència de trobades tindria? Quins suports necessitaria per part de l'administració?

- Oficina ciudadana que compta també amb ajuda externa. Un grup "d'interèrets" que transformen i tradueixen la imaginació ciudadana/cívica en acció pública fent de intermediadors amb la capa burocràtica. Es recomana que aquests grups de suport compleixin 5 funcions (legal, econòmica, arquitectònica, de facilitació i comunicació)
- Podem tenir un espai molt ben pensat però és clau pensar en com materialitzem les decisions. Com les executem. Per això, ha de comptar amb pressupost i personal assignat.

Grup de debat 3

- S'identifica una tensió-confusió en relació a la **distinció de funcions i competències entre l'Espai de Governança participat** i la Taula de Patrimoni ciutadà:
 - Es considera que la Taula ha d'assumir les funcions de caràcter tècnic i l'Espai les funcions de caràcter gestora i validadora de decisions.
 - L'Espai ha de poder validar la decisió abans de l'adjudicació/cessió; vetllar per les extincions i els motius.
 - L'Espai ha de tenir capacitat per plantejar nous temes, formalitzar demandes a la Taula (p.e. demanda d'ampliar catàleg de patrimoni –compra i cessió nous espais-).

- En relació a la **composició de l'Espai de Governança participat** i la Taula de Patrimoni ciutadà:
 - S'identifica una possible alerta sobre la relació entre Taula i Espai si les composicions són completament diferents: pot generar espais autoreferencials. Cal pensar en mixtura de composicions per evitar allunyament de pràctiques i llenguatges es planteja la opció de: càrrecs Ajuntament a l'Espai; i entitats a la Taula (com per exemple en els concursos de Gestió Cívica que participen de taula 2 persones de la Plataforma de gestió cívica).
 - La composició de l'Espai podria partir de punt de partida amb membres representants d'entitats de 2n nivell/grau: per exemple la Plataforma de gestió ciutadana, la Xarxa d'espais comunitaris, la Federació d'Associacions de Veïns, la Coordinadora d'Associacions de Barcelona, Torre Jussana, la Coordinadora de Casals de Joves, el CJB, o xarxes de l'àmbit cultural.
 - Es planteja arrel de la confusió generada pel concepte "Òrgan de participació" referint-se a l'Espai, que a part dels representants associatius/comunitaris s'incorpori ciutadania individual heterogènia per mitjà del Registre ciutadà.

- En relació a l'**articulació d'aquestes funcions i composició l'Espai de Governança participat**:
 - L'Espai s'hauria de dotar d'una organització i funcionament intern en tant que òrgan permanent.
 - Si la Taula de Patrimoni Ciutadà es reuneix mensualment, l'espai de governança no pot alentir les decisions preses. Enlloc de validar agafar un paper de "2a instància". Una altra fórmula podria ser la d'un Espai que valida les adjudicacions telemàticament per via les actes (assentiment/aprovació actes).
 - Les plataformes de 2n grau/nivell han de consultar a les seves entitats sobre els casos de debat per a poder validar decisions. Aquest funcionament pot generar el problema d'avançar decisions a les entitats abans d'hora.
 - Sorgeix la idea abstracta de que els òrgans no siguin "públic i/o comunitaris", directament "comuns".

Grup de debat 4

**Dels dos tallers, Espai de Governança Participat i Balanç Comunitari, només s'ha tingut temps per treballar algunes de les qüestions plantejades al segon dels tallers.*

2. Balanç Comunitari: Com mesurem valors comunitaris i el seu retorn social?

Grup de debat 1

A mode d'idees que planegen tot el debat:

- La gestió del seguiment i la relació amb l'administració en general et porta cap a una gestió tecnificada i t'allunya de la comunitària
- Es necessari abordar un canvi no només d'òptica, sinó també de tempos
- Per poder avaluar l'impacte d'allò comunitari cal que ens posem d'acord en quelcom fonamental: la resposta a la qüestió "Què és acció comunitària?"

1. **Què trobem a faltar en la proposta de criteris per la definició de Patrimoni Ciutadà?**

- Què afegeix d'educatiu / formatiu a la comunitat?
- En el tema de foment de l'economia Social i Solidària, prioritzar l'economia local
- Foment de l'economia col·laborativa (definint què entenem x economia col·laborativa i què no ho és)
- Més que parlar de sostenibilitat, caldria parlar de responsabilitat ambiental

4. **Més enllà de la creació d'un nou marc tal i com s'ha proposat, veiem aquests criteris aplicables a polítiques existents com la Gestió Cívica o el Pla BUIITS de forma gradual?**

- Escoles com a agents comunitaris, paper de les AFAs (associacions de famílies d'alumnes)

Grup de debat 2

**Dels dos tallers, Espai de Governança Participat i Balanç Comunitari, només s'ha tingut temps per treballar algunes de les qüestions plantejades al primer dels tallers.*

Grup de debat 3

A mode d'idees que planegen tot el debat sobre el balanç comunitari com a criteri de cessió i gestió d'un Patrimoni ciutadà:

- Els Indicadors de seguiment no han de caure en la mesura quantitativa ni economicista. Han d'esdevenir en metodologia d'autoavaluació de les formes de fer.

1. **Què trobem a faltar en la proposta de criteris per la definició de Patrimoni Ciutadà?**

- Indicadors qualitius (formes de fer)
- Criteri de COM preveu el col·lectiu assumir els criteris
- Criteri/indicador d'avaluació per part de la comunitat i de les entitats (demostrar que l'entitat gestora fa auto-avaluacions amb la comunitat)
- Criteri capacitat tècnica (rrhh, r. Coneixement) en el projecte.
- Més extensió dels criteris sostenibilitat ambiental (consums).
- Prioritzar indicadors, en tant que es considera que no són assumibles tots de bon inici, sinó que són l'horitzó on arribar.
- Preveure itineraris de projecció de compliment de tots els indicadors
- Quan hi ha conflictes, entitats que colen sol·licitar el mateix espai, com es fa? Criteris? Mecanismes?

4. Més enllà de la creació d'un nou marc tal i com s'ha proposat, veiem aquests criteris aplicables a polítiques existents com la Gestió Cívica o el Pla BUIITS de forma gradual?

- Quan hi ha una extinció de cessió ha d'haver-hi un retorn sense "despotisme" (p.e. Pla Buits).
- El rol de suport (acompanyament, empoderament) per a complir criteris? Experiència alta per a voluntariat (cal professionalització).

6. Composició de la Comissió de valoració de propostes: Qui ha de validar i formar part de la comissió i qui ha d'elaborar l'informe tècnic de valoració?

- Transparència cap a la comunitat (no cap a la institució).

Grup de debat 4

Algunes de les persones subratllen que cal un debat de fons molt més ambiciós tant en relació amb el Balanç Comunitari específicament com en relació, en genèric, amb la Participació Ciutadana i els Comuns (en aquest cas Béns Comuns o Comuns Urbans).

1. Què trobem a faltar en la proposta de criteris per la definició de Patrimoni Ciutadà?

- S'obre el debat sobre si s'entén el mateix o no amb les terminologies que emprenem. Hi ha consens en aquest marc teòric? Per exemple, què és un "bé comú"? Què és un "bé social"? Ens trobem amb un punt de partida abstracte que cal consensuar.
- Es consensua que el "bé comú" és la gestió en comú de les necessitats de la comunitat.
- Es consensua que el "bé social" és aquell bé la gestió i l'ús del qual comporta un retorn comunitari.
- Analitzant els criteris i el Balanç Comunitari (punt 03.2):
 - Es consensua que cal una definició de conceptes, un desplegament conceptual. Què entenem per cada ítem? Per exemple, què entenem per "dignitat laboral"?
 - Es troba a faltar un indicador sobre la generació d'interseccionalitat com a criteri o principi rector que s'inclogui en la regulació dels mecanismes d'accés i cessió d'aquests recursos públics. Per tant, analitzar si es genera interseccionalitat en la gestió i ús; es mesclen persones de diferent gènere, classe i origen?
 - Es troba a faltar un indicador sobre la recuperació/rehabilitació d'espais.

2. Trobem que en sobra algun? Són els criteris assumibles per part dels espais en els que avui es fa gestió ciutadana?

- Es consensua que entenent els punts del Balanç Comunitari com un marc ampli i a falta de desplegament d'aquests, no en sobra cap.
- Es consensua que el desplegament del punts del Balanç Comunitari s'haurà de portar a terme amb suficient criteri perquè aquest pugui adequar-se als diferents projectes i no al revés.

3. Ha de ser el rol de l'ajuntament impulsar aquests criteris (especialment pel que fa a qüestions com la governança democràtica dels espais o l'accessibilitat – no només a nivell d'accés físic sinó d'accés als espais de presa de decisió)?

- Es consensua que l'Ajuntament ha de proveir d'acompanyament, d'eines, d'assessoria als projectes i processos que aspirin a l'accés i cessió d'aquests recursos públics.
- Es consensua que l'Ajuntament és un actor més de la comunitat.
- Es consensua que el rol que ha de complir l'Ajuntament és el de facilitador.
- Partint dels dos punts anteriors, es consensua que l'adequat és que l'Ajuntament impulsi aquests processos, però que el protagonisme és de la gent i les persones que integren la comunitat alhora que aquelles que en són receptors.

7. Composició de la Comissió de valoració de propostes: Qui ha de validar i formar part de la comissió i qui ha d'elaborar l'informe tècnic de valoració?

- En l'avaluació de projectes i iniciatives/propostes de cessió d'espais per a gestió/ús comú i partint dels punts del Balanç Comunitari; ponderen igual cada un d'ells en l'informe de valoració? Es planteja aquest dubte.
- Es discuteix sobre quins criteris s'han de seguir a l'hora d'adjudicar propostes i proporcionar accés a recursos públics (comuns urbans). Tenint present l'eina del Balanç Comunitari, hi ha consens en que no és desitjable que s'estableixin dinàmiques competitives entre sol·licitants de recursos públics. Quan així sigui, s'insisteix en que la resolució d'adjudicació sigui per consens.
- Per tant, hi ha consens en que si es tracta d'un comú urbà, cal evitar la competitivitat en la cessió de la gestió d'aquest comú, cercant la cooperació i el consens.
- Sobre qui ha de validar i formar part de la comissió, es parla de:
 - Persones expertes en la temàtica (tant del comú urbà com de l'activitat que s'hi vol desenvolupar),
 - Associacions del territori afectat (on es localitza el comú urbà)
 - Administració del territori afectat (Districte)
 - Administració a nivell ciutat (Ajuntament)
 - Ciutadania no organitzada del territori afectat
- Sobre la responsabilitat d'elaborar l'informe tècnic de valoració, hi ha consens en que la qüestió no és tant "qui ha d'elaborar l'informe" sinó quina coresponsabilitat hi ha, en el sentit que no només l'Ajuntament sigui qui firmi l'informe.